

Kehitysvammalain mukaiset rajoitustoimenpiteen ja lain edellyttämät asiantuntijoiden arviot

Asiakkaalle _____ pyydetään lääkärin kirjallista arviota rajoitustoimenpiteestä _____. (esim. sängyn kohotetut laidat)

Kehitysvammalakiin (1977/519) tehtiin 10.6.2016 muutos, jonka tavoitteena on vahvistaa asiakkaiden itsemääräämisoikeutta ja vähentää perusoikeuksien rajoittamista.

Erytishuoltoa eli kehitysvammalain mukaista palvelua toteutetaan **ensisijaisesti yhteisymmärryksessä asiakkaan kanssa. Häneen voidaan kohdistaa rajoitustoimenpiteitä ainoastaan, kun**

- hän ei kykene tekemään hoitoaan ja huolenpitoaan koskevia ratkaisuja eikä ymmärtämään käyttäytymisensä seurauksia
- rajoitustoimenpiteiden käyttäminen on välttämätöntä hänen terveytensä tai turvallisuutensa taikka muiden terveyden ja turvallisuuden tai turvallisuuden suojaamiseksi taikka merkittävän omaisuusvahingon ehkäisemiseksi ja
- muut, lievemmat keinot eivät ole tilanteeseen soveltuvia tai riittäviä. (Kehitysvammalaki 42 d §)

Jos henkilön terveys tai turvallisuus muutoin todennäköisesti vaarantuisi, sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilö voi käyttää henkilölle rajoittavaa välinettä tai asustetta päivittäisissä toiminnoissa.

Näitä ovat esimerkiksi:

- sängystä putoamista estävät välineet (sängyn kohotetut laidat)
- tuolista putoamista estävä väline lyhytaikaisesti käytettynä
- itsensä vahingoittamista estävä tai turvallisuutta lisäävä väline tai asuste, joka ei rajoita henkilön raajojen tai kehon liikkeitä tai vähäistä enempää henkilön toimintaa, välttämättömän ajan. (Kehitysvammalaki 42 k §)

Edellä mainittujen välineiden ja asusteiden on täytettävä terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista annetun lain vaatimukset. Niitä voidaan käyttää vain välttämättömän ajan ja ainoastaan tarkoituksensa mukaisella tavalla. Niiden käyttöä on seurattava ja arvioitava henkilön terveyden ja turvallisuuden edellyttämällä tavalla.

Jos rajoittavan välineen tai asusteen käyttö on säännönmukaista ja pitkäkestoista, Etevassa yksikön palvelupäällikkö tekee siitä kirjallisen muutoksenhakukelpoisen päätöksen. Palvelupäällikön pitää ohjeita antaessaan ja päätöstä tehdessään pyytää ja ottaa huomioon lain määrittelemien asiantuntijoiden eli **lääkärin, psykologin ja sosiaalityöntekijän arviot rajoitustoimenpiteen käytöstä** (Kehitysvammalaki 42b §).

Psykologin ja sosiaalityöntekijän arviot toteutetaan Etevan asiantuntijapalveluina. Etevan asiakkaat käyttävät julkisia terveydenhuollon palveluita, joten lääkärin arvio saadaan asiakkaan peruspalveluissa toimivalta lääkäriltä. Häntä pyydetään arviossaan ottamaan kantaa erityisesti siitä asiakkaan toiminnasta, joka on syynä rajoitustoimenpiteeseen, johtuvaan terveydelliseen haittaan.

Eteva kuntayhtymä PL 43, 04601 Mäntsälä Puh. 020 692 100 www.eteva.fi etunimi.sukunimi@eteva.fi Y-tunnus 0203300-9

Lääkärin arvioita saatetaan pyytää myös, jos asiakasta rajoitetaan muilla rajoitustoimenpiteillä, kuten esimerkiksi:

- Rajoittavien välineiden ja asusteiden käyttö vakavissa vaaratilanteissa (esim. hygienia-haalari) (42 l§)
- Valvottu liikkuminen (yksikössä, sen pihapiirissä tai sen ulkopuolella) (42 m §)

Lisätietoja antaa: _____

Yksikön palvelupäällikkö nimi ja puhelinnumero

